

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2019

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2019. — 184 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сіранчук Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бігунова Світозара Анатолівна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Катерина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 28.11.2019 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

УДК 81'243:373.2.016

Л.В. МОРОЗ, І. П. ГРЕЧУН

РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена визначенню ролі занять з англійської мови у розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в закладах дошкільної освіти. Оскільки дитячий вік є сенситивним періодом як для розвитку творчості, так і для засвоєння іноземної мови, систематичні, організовані заняття, які проводяться відповідно до вимог діючих програм навчання і розвитку дошкільників, є ефективним засобом розвитку і удосконалення творчих проявів дітей.

Ключові слова: творчість, творчі здібності, словесна творчість, вплив занять з іноземної мови на розвиток дошкільника.

Постановка проблеми. Розвиток української держави зумовлює необхідність виховання нового типу особистості з високим рівнем духовності і культури, спроможної самостійно приймати нестандартні рішення, здійснювати вільний вибір, творчо мислити, гнучко реагувати на зміни обставин і самій їх творити. Цим параметрам відповідають творчі якості людини, які мають стати предметом цілеспрямованого виховання і розвитку.

Головною тезою системи освіти сьогодні є положення, за яким педагогічний процес ґрунтується на психології розвитку дитини, а точкою відліку в оновленні змісту, форм і методів навчання та виховання є ідея цінності її як творця. Вирішального значення набуває проблема виявлення та забезпечення сприятливих умов для особистісного становлення, творчої самореалізації дитини, формування у неї активно-пізнавального, творчого ставлення до реального світу, вміння успішно орієнтуватися в усьому розмаїтті предметів та явищ, озброєння способами діяльності, стратегіями мислення.

Значущість і актуальність проблеми розвитку дитячої творчості, розкриття і максимальної реалізації творчих здібностей кожної особистості підкреслюється у державних документах: Національній доктрині розвитку освіти в Україні, законах «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про мову», Базовому компоненті дошкільної освіти тощо.

Творчість – одна з найзмістовніших форм психічної активності. Її можна розглядати як універсальну здібність, що забезпечує успіх різноманітної діяльності дітей [4].

Аналіз досліджень. Сучасні дослідники підкреслюють величезний вплив творчості на становлення повноцінної особистості, здібностей дитини, її потреб та мотивів поведінки. Дошкільний вік визначається вченими як особливо сприятливий для розвитку творчості, у тому числі й мовленнєвої (В. Белкіна, Н. Ветлугіна, Л. Виготський, Н. Георгян, В. Давидов, О. Дронова, О. Запорожець, Д. Ельконін, В. Кудрявцев, В. Моляко, Н. Орланова, Т. Пироженко, В. Сухомлинський, О. Ушакова та ін.) [2].

Мовленнєвотворча діяльність як складний вид творчої діяльності посідає особливе місце серед творчих проявів дошкільників і потребує взаємодії різних психічних функцій. Проблема розвитку мовленнєвотворчої діяльності через складність і багатогранність природи мовленнєвих явищ дотична до педагогіки і психології, лінгвістики, психолінгвістики та літературознавства.

Словесна творчість базується на досягненнях, знаннях, досвіді дитини, які вона здобула у процесі навчання. Для виникнення та активізації художніх проявів дітей необхідно створити сприятливі умови, занурити їх у світ творчості, оточити необхідними художніми матеріалами, урізноманітнити художній, естетичний, емоційно-чуттєвий досвід.

Одним із ефективних засобів розвитку творчості дітей дошкільного віку виступають заняття з іноземних мов.

Метою статті є висвітлення місця занять з англійської мови серед методів розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Навчання іноземної мови в дошкільному закладі є системою спеціально організованої педагогом діяльності вихованців, що спирається на інтерес та активність дошкільнят, сприяє розвитку їхніх особистостей, реалізації індивідуального досвіду кожного з них та вияву якостей, необхідних для успішного засвоєння мінімізованого обсягу знань та вмінь. Організація життєдіяльності дітей багато в чому визначається тим, хто саме навчає їх іноземної мови в дошкільному закладі. Зокрема, це може бути вихователь певної групи з правом навчання іноземної мови, який працює з дітьми постійно й сам обирає зручний для цієї роботи час протягом дня (заняття з підгрупами у першій чи другій половині дня, ігри, розваги, спілкування іноземною мовою під час спостережень, праці, побутових процесів та ін.). Коли ж таке навчання здійснює спеціально запрошений педагог, тоді складається окремий графік занять з урахуванням кількості укомплектованих підгруп дітей.

Основна форма організації роботи з навчання дошкільнят іноземної мови – це заняття. Оптимальна частотність проведення цих занять на тиждень – від 2-3 (якщо заняття має форму гурткової роботи – при значній кількості сформованих підгруп дітей) до 4 (якщо кількість підгруп незначна й може передбачатися заняття з кожною дитиною у графіку роботи педагога; а також у тому разі, якщо заняття проводить безпосередньо вихователь із дітьми своєї вікової групи).

Розвиток творчості на заняттях англійської мови відбувається, коли в навчальний процес залучаються

реальні комунікативні ситуації (комунікативно-діяльнісний підхід). Це не тільки забезпечує розвиток творчих здібностей дітей, але й сприяє засвоєнню ними норм сучасної англійської мови та літературних реалій, ріст їх культурного рівня та активне включення в соціальну практику.

Провідним методом і засобом навчання та вправлення на заняттях з іноземної мови виступають дидактичні ігри на основі елементарної лексики дитячого спілкування. Зокрема, використовуються такі види їх: мовні (фонетичні – на формування навичок правильної іншої звуковимови; лексичні та граматичні засвоєння базової лексики і граматичних структур); мовленнєві – на формування та розвиток елементарних навичок аудіювання та говоріння; комунікативні – на формування навичок спілкування.

Розглядаючи термін «творчий» відносно заняття іноземної мови, можна сказати, що творча робота дітей – це самостійне створення нових оригінальних зразків в розмовній мові. Під зразками слід розуміти висловлювання, пісні, вірші та ін. Крім того, потрібно проводити максимальну естетизацію всіх форм життєдіяльності учнів, включаючи освоєння національних художніх досягнень, витвори народної творчості, світової культури.

При вивченні віршів англійською мовою потрібно усвідомлювати кожне слово твору та, порівнюючи його з можливими синонімами, виявити, який новий відтінок смислу, вносить слово використане поетом, чому саме це слово, а не інше він вибрав. Можна навчити дітей встановлювати внутрішні логічні зв'язки в розвертанні теми поезії. Все це будуть способи аналізу вірша як особливої художньої форми. А як ми знаємо, навчання аналізувати – одна з складових навчання творчості.

Велику роль в креативній роботі дітей відіграють самостійність та прояв індивідуальності учнів, особливий склад думок та їх вираження. Саме час, відведений для консультацій та факультативних занять в закладах дошкільної освіти дозволяє розвинути та реалізувати креативні здібності дошкільників, які прагнуть до знань та самовдосконалення. На факультативних заняттях діти можуть виступати в ролі перекладачів, журналістів, поетів та письменників.

Висновки. Вищезазначене дозволяє підсумувати позитивний вплив занять, факультативів з іноземної, зокрема, англійської мови, на розвиток і формування у дітей старшого дошкільного віку творчих здібностей.

Заняття з англійської мови, проведене у цікавій, доступній для дітей формі, пробуджує інтерес та активність дітей, дає їм можливість проявити себе в творчій діяльності, сприяє активізації мислення дітей, вияву креативності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриш Н. В. Розвиток художньо-мовленнєвої діяльності в дошкільному віці. Монографія. / Н. В. Гавриш. – Донецьк: ТОВ «Лебідь». – 2001. – 218 с.
2. Дитина у сучасному соціопросторі : навчальний посібник / Т. О. Піроженко, С. О. Ладивір, І. М. Біла [та ін.]; за ред. Т. О. Піроженко. – К.: Імекс-ЛТД. – 2014. – 272 с.
3. Іщенко Л. Розвиток мовленнєвої творчості дітей дошкільного віку / Л. Іщенко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2012. – № 41. – С. 139-144.
4. Маліновська Н. В. Формування мовленнєвої компетенції дітей старшого дошкільного віку засобами казки // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. пр.: наук, записки Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т ; [редкол.: С. С. Пальчевський, М. С. Янцур, І. Д. Бех та ін.]. – Рівне. – 2011. – С. 198-201.
5. Шкваріна Т. Англійська для дошкільнят. / Т. Шкваріна. – К.: Шк.світ, 2007. – 128с.

The article is devoted to defining the role of English classes in the development of creative abilities of older preschool children in pre-school institutions. Since childhood is a sensitive period for the development of creativity and for learning a foreign language, systematic, organized classes, conducted in accordance with the requirements of existing programs of education and development of preschoolers, is an effective means of developing and improving the creative manifestations of children.

Key words: *creativity, creativity, verbal creativity, influence of foreign language lessons on preschooler development.*

УДК 373.2.016:811.111

В.М. ТРОФІМЧУК, К.О. ЧУЧАК

РОЛЬ МОВЛЕННЄВОЇ ГРИ У НАВЧАННІ УСНОГО АНГЛОМОВНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розглядається місце та роль мовленнєвої гри у навчанні усного англійського мовлення дітей старшого дошкільного віку. Автор виокремлює мовленнєву гру як важливий фактор у навчанні усного англійського мовлення дітей старшого дошкільного віку, досліджує вплив мовленнєвої гри на розвиток усного мовлення дітей старшого дошкільного віку та надає характеристику поняття «мовленнєва гра». Окреслюючи особливості різних груп мовленнєвих ігор, надано перелік зразків-інструкцій до кожної з них, що забезпечують розвиток усного англійського мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: *мовленнєва гра, дидактична гра, діти старшого дошкільного віку, усне англійське мовлення*

ЗМІСТ

<i>Ясногурська Л.М.</i> Подружня зрада у паремійних фондах англійської та української мов	3
<i>Совтис Н.М.</i> Основні засади опису мовної картини світу	7
<i>Щербачук Н.П.</i> Особливості функціонування та засоби вираження адвербіальних синтаксем у простих реченнях-репліках	10
<i>Мороз Н.М.</i> Структурні особливості концепту «кохання/love» в англійській мові	12
<i>Мороз Л.В.</i> Структурно-семантичні ознаки та художній феномен рольової лірики	19
<i>Михальчук Н.О., Набочук О.Ю.</i> Психолінгвістична термінологія в парадигмі лінгвістичної прагматики	23
<i>Івашкевич Е.Е., Антюхова Н.І.</i> Рівні професійного становлення майбутнього перекладача	26
<i>Павелків К.М., Попова А.В.</i> Сучасне викладання іноземних мов. Оцінюємо все по-різному	32
<i>Ясногурська Л.М., Кіряк Т.І.</i> Використання превентивної адаптаційної системи в дошкільних закладах	34
<i>Бісовецька Л.А., Дацшина І.В.</i> Методика формування в учнів початкових класів уміння створювати текст.....	37
<i>Данілова Н.Р., Кардаш Н.О.</i> Роль ігор у вивченні англійської мови дітей старшого дошкільного віку	39
<i>Лук'яник Л.В., Старовойт В.О.</i> Особливості формування фонетико-орфоепічної компетентності учнів початкових класів на уроках української мови	42
<i>Василькевич С.С., Жданюк А.В.</i> Формування навичок читання англійською мовою з використанням наочності у початковій школі	45
<i>Романюк С.К., Лук'яничук О.П.</i> Основи розвитку у старших дошкільників іншомовного лексичного запасу засобами мистецтва живопису	48
<i>Мороз Н.М., Ячменник Р.О.</i> Особливості вивчення англійської мови у закладах дошкільної освіти	51
<i>Мороз Л.В., Кухновець Л.П.</i> Професійна готовність майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку іноземної мови	53
<i>Денисюк Л.В., Петровець В.М.</i> Просвітницька робота з батьками у вивченні англійської мови засобами образотворчого мистецтва	55
<i>Лук'яник Л.В., Піхоцька О.М.</i> Феномен поняття «нетрадиційні уроки», класифікація нетрадиційних уроків	58
<i>Мороз Л.В., Хрящевська Т.В.</i> Виховання екологічних компетентностей у старших дошкільників засобами іноземної мови	61
<i>Сіранчук Н.М., Сидорчук К.В.</i> До проблеми розвитку культури мовлення учнів початкової школи на уроках української мови	63
<i>Василькевич С.С., Казмірук О.П.</i> Інноваційні технології вивчення іноземної мови у початковій школі	67
<i>Данілова Н.Р., Давидюк Т.В.</i> Гра як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції дошкільників	70
<i>Романюк С.К., Блицик А.В.</i> Використання іноземної мови в ігровій діяльності дітей з особливими потребами	73
<i>Мороз Л.В., Гречун І.П.</i> Розвиток творчості старших дошкільників на заняттях з іноземної мови	75
<i>Трофімчук В.М., Чучак К.О.</i> Роль мовленнєвої гри у навчанні усного англомовного мовлення дітей старшого дошкільного віку	76
<i>Лук'яник Л.В., Ляшецька О.І.</i> Психолого-педагогічні основи формування комунікативних умінь і навичок засобами ситуативних завдань на уроках української мови у початкових класах	80
<i>Павелків К.М., Коновальчук Л.Ю.</i> Розвиток креативного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови ігри-вправи як засіб розвитку	83
<i>Романюк С.К., Подійом О.І.</i> Особливості використання англомовних пісень у закладах дошкільної освіти	85
<i>Трофімчук В.М., Панчук В.В.</i> Розвиток творчих здібностей на уроках англійської мови в початковій школі	87
<i>Павелків К.М., Сукало О.І.</i> Проблеми навчання іноземної мови в початковій школі	91
<i>Мороз Н.М., Миколаюк М.М.</i> Формування іншомовної комунікативної компетенції – важливе завдання вчителя іноземної мови у закладі дошкільної освіти	94
<i>Романюк С.К., Дутчак Т.І.</i> Гендерні особливості навчання іноземної мови дошкільників	96
<i>Романюк С.К., Гладковська М.В.</i> Використання казок на заняттях з англійської мови в закладі дошкільної освіти	100
<i>Лук'яник Л.В., Черепович І.В.</i> Використання народознавчої лексики у структурі уроку	102
<i>Данілова Н.Р., Гамула Ю.В.</i> Формування мотивації та інтересу до вивчення англійської мови на початковому етапі навчання	104
<i>Дуброва А.С., Івашко А.М.</i> Використання пісень на уроках англійської мови в початкових класах	108
<i>Денисюк Л.В., Гаврилюк О.О.</i> Інтеграція іноземної мови у процесі ознайомлення дошкільників з природою в аспекті розвитку креативності	112
<i>Павелків К.М., Сікора О.С.</i> Особливості викладання англійської мови в початкових класах Нової	

української школи	116
Трофімчук В.М., Димарчук Л.В. Проблеми підготовки дітей до вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти	117
Верьовкіна О.Є., Пасічник Ю.В. Теоретико-методичні аспекти формування навичок говоріння у дітей дошкільного віку на заняттях з іноземної мови	120
Ковалюк В.В., Бичук С.Б. Сучасні технології навчання іноземної мови у дошкільному закладі	124
Дуброва А.С., Гаврильчик В.О. Викладання англійської мови за допомогою інноваційних засобів	126
Денисюк Л.В., Панасюк О.М. Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови у контексті Нової української школи	129
Мороз Л.В., Швець І.М. Особливості виховання національної гідності в учнів молодшого шкільного віку на уроках іноземної мови	131
Мороз Л.В., Панасюк К.А. Проблеми підготовки дітей дошкільного віку до вивчення англійської мови: аспект мовленнєвої діяльності	134
Ясногурська Л.М., Сидорчук Н.М. Географічна компетентність як одна із складових професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів	137
Романюк С.К., Ляшук А.В. Використання мультимедійних технологій у навчанні англійської мови у закладі дошкільної освіти	140
Ясногурська Л.М., Чорна О.Ю. Використання різних видів наочності на уроках англійської мови у початковій школі	142
Ясногурська Л.М., Бублей Л.М. Розвиток критичного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови	144
Краля І.В., Швець Н.М. Значення вивчення англійської мови з дітьми дошкільного віку	148
Ковалюк В.В., Ришко О.В. Гра як засіб досягнення результативності навчання англійської мови	150
Мороз Н.М., Ковтунович І.І. Виховання інтересу до художньої праці на заняттях з іноземної мови	153
Ковалюк В.В., Савич Л.В. Формування навичок читання англійською мовою у здобувачів знань нової української школи	154
Дуброва А.С., Кошлата М.А. Англійська мова як складова процесу соціалізації дошкільників у закладі дошкільної освіти	157
Краля І.В., Савостьянова В.М. Особливості раннього вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти	160
Ковалюк В.В., Хрящевська М.А. Форми організації роботи з вивчення іноземної мови в сучасному закладі дошкільної освіти	161
Хунавцева Н.А. The problem of organizing the facilitative interaction at the process of teaching pupils at secondary schools	164
Івашкевич Е.З., Яцюрин А.А. The empirical research of the determination of social intelligence of the teachers by the way of understanding by them a folklore	172
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	178
ЗМІСТ.....	180